

6284 SAYILI KANUNDA KORUYUCU TEDBİRLERİN ÖZELLİKLERİ VE KADININ BEYANININ ESAS ALINMASI HUSUSU

İlknur İŞLER GÜRER*

ÖZ

Aile içi şiddet ve kadına karşı şiddet ülkemizde uzun yıllar boyunca bir aile meselesi olarak değerlendirilmiştir. Ancak anayasamız ve temelinde insan hakları olan uluslararası sözleşmelerle kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi, yaşam hakkı ve kadın erkek eşitliği konuları güvence altına alınmıştır. Şiddetin önlenmesi devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Kadına karşı şiddetin bir aile meselesi olmadığı ve hukuki bir sorun olduğunun kabulüyle birlikte uluslararası sözleşmelere paralel olarak 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 20/03/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 6284 Sayılı Kanun'da şiddete yönelik koruyucu ve önleyici tedbirler düzenlenmiştir. Bu çalışmada, 6284 sayılı Kanun'da düzenlenen koruyucu tedbirler, koruyucu tedbirlerin Kanun'da düzenlenme şekli ve niteliği ile koruyucu tedbir türlerinin neler olduğu, son olarak koruyucu tedbirlerin uygulanmasında kadının beyanının esas alınması hususu değerlendirilmiş ve uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel problemler ve çözüm yollarına değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile içi şiddet, koruyucu tedbirler, kadına karşı şiddet, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

* Avukat, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Doktora öğrencisi.

ABSTRACT

Domestic violence and violence against women have been considered as a family issue for many years in our country. However, the prevention of violence against women and domestic violence, the right to life and equality between women and men are guaranteed by our constitution and international conventions based on human rights. Prevention of violence has been counted among the main aims and duties of the state. With the acceptance that violence against women is not a family issue and that it is a legal problem, the Law No. 6284 on the Protection of the Family and the Prevention of Violence Against Women entered into force on 20/03/2012 in parallel with the international conventions. Protective and preventive measures against violence are regulated in Law No. 6284. In this study, the protective measures regulated in the Law No. 6284, the way and nature of the protective measures are regulated in the Law, the types of protective measures, and finally, the issue of taking the woman's statement as a basis in the implementation of protective measures has been evaluated and possible problems and solutions that may be encountered in practice are mentioned.

Keywords: Domestic violence, protective measures, violence against women, Law No. 6284 on Protection of Family and Prevention of Violence Against Women

I. GİRİŞ

Şiddet; bireyin fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik yönden zarar görmesiyle ya da acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranıştır.

Şiddet, özel veya kamusal alanda (evde, okulda, aile bireyleri arasında, sokakta, iş yerinde) meydana gelebilir. Şiddetin türleri veya nasıl sınıflandırıldığı konusu irdelendiğinde temelde bir ayrımcılık olgusunun olduğu dikkatten kaçmamaktadır. Zira şiddet, toplumsal ayrımcılığın bir sonucu olarak, erkek tarafından kadına, genç tarafından yaşlıya, vatandaş tarafından mülteciye ve bunun gibi şiddet gösterdiği kimsenin kendisinden farklı olduğu ve yaşadığı topluma ait olmadığı hissiyatıyla gerçekleştirilmekte, bu da şiddetin temelinde bir ayrımcılık olgusunun var olduğunu ortaya koymaktadır. İnsan hakları ihlaline yol açan bu ayrımcılık, temelde aile içinde başlamakta, toplumun bu temel yapıdan başlayarak şiddet eğilimli olmasına yol açmaktadır ve yine bu aile bireyleri arasında da en çok kadına yönelik bu şiddetin uygulandığı aşikâr olup, kadının sosyo - ekonomik statüsünün güçlendirilmesi uzun dönemde kadına yönelik şiddetin azaltılmasında önem taşımaktadır. Artan şiddet eylemleri ve kadına yönelik şiddetin boyutlarının her geçen gün artarak devam etmesi neticesinde, kadına karşı şiddetin önlenmesi ve şiddetle mücadele kapsamında ulusal ve uluslararası alanda birçok düzenleme yapılmaya başlanmıştır.

Uluslararası düzenlemelerin ilki olan “Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi”(CEDAW), kadınların

insan hakları bildirgesi olarak anılmaktadır.¹ Türkiye, bu sözleşmeye 1985 yılında taraf olmuştur. Bu sözleşme; kadınlara her alanda medeni durumlarına bakılmaksızın insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınması, bu hak ve özgürlüklerin kullanılmasını engelleyen ayırım, mahrumiyet veya kısıtlamaların ortadan kaldırılmasını amaçlamıştır. Yine 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul’da imzalanan ve Türkiye tarafından da onaylanan² “*Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi*” (İstanbul Sözleşmesi) ile kadınların her türlü şiddetten korunması, aile içi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi, şiddet mağdurlarının korunması için uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Türkiye tarafından 2011 yılında imzalanarak onaylanan İstanbul Sözleşmesi 19.03.2021 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmiş olup ülkemiz bu tarih itibariyle sözleşmenin tarafı değildir.³

Uluslararası sözleşmelerin yanı sıra ulusal düzeyde, ülkemizde de giderek artan şiddetin önlenmesi için ve aile içi şiddetle mücadele ve kadına karşı şiddetin önlenmesi için bu uluslararası çalışmalara paralel olarak düzenlemeler yapılmıştır. Ülkemizde yapılan düzenlemelerin ilki 4320 sayılı “Ailenin Korunmasına Dair Kanun”⁴ dur. Bu kanunda aile içi şiddet kavramı tanımlanmış, aile içi şiddetin önlenmesi için bir takım özel tedbirler düzenlenmiştir.⁵ Türk Medeni Kanunu’nda öngörülen genel tedbirlerden ayrı

¹MOROĞLU, Nazan, Kadınların İnsan Hakları Bildirisi Ve Ek İhtiyari Protokol, Aralık-2002, (<http://www.turkhukuksitesi.com.tr>- Erişim Tarihi:17.01.2022).

²24/05/2011 tarih ve 6251 sayılı Kanun’la onaylayarak uygun bulunan Sözleşme, 29/11/2011 tarih ve 28127 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

³ 20.03.2021 tarih ve 31429 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak feshedilmiştir.

⁴ 14.01.1998 tarih ve sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁵ GÜNAY, Mehmet, 6284 Sayılı Kanuna Göre Koruyucu ve Önleyici Tedbirler, TAAD, C.3, S.10 (Temmuz 2012), s.649.

olarak özel tedbirler öngören bu kanun, şiddet uygulayan tarafı sadece kusurlu eş olarak tanımlaması ve koruma kapsamını diğer eş veya çocuklar ile aynı çatı altında birlikte yaşayan diğer aile bireyleri ile sınırlı tutması nedeniyle eleştirilmiş, kanunun kapsamının genişletilmesi amacıyla 26.04.2007 tarih ve 5636 sayılı Kanun ile 4320 sayılı Kanun'da önemli değişiklikler yapılmıştır.⁶ Zira aile içi şiddetin kapsamının sınırlarının dar bir çerçeve ile çizilmiş olması uygulamada aksaklıklara yol açmakta idi. Bu sebeple yapılan değişiklikle birlikte şiddet uygulayan tanımı değişmiş, aile içi ile sınırlı kalan “şiddet uygulanan yer” tanımı “işyeri” de kapsama alınarak genişletilmiştir.

Ulusal düzeyde yapılan düzenlemelere ve taraf olunan uluslar arası sözleşmelerin varlığına rağmen ülkemizde gittikçe boyutunu artıran kadına karşı şiddetin önlenmesi için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur. Aile içi şiddet kavramı, kadına karşı şiddet kavramı ve bu şiddetin önlenmesi ve şiddet mağdurlarının korunabilmesi amacıyla daha geniş kapsamlı, etkin ve ciddi tedbirler ve koruyucu tedbirlerin yer aldığı bir düzenleme ihtiyacı ile 08.03.2012 tarih ve 6284 Sayılı “*Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*” 20.03.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.⁷ Bu kanunda, önceki kanuna yapılan eleştiriler dikkate alınarak ‘şiddetin önlenmesi ve şiddetle mücadele’ kapsamında daha ayrıntılı düzenlemelere ve tedbirlere yer verilmiştir.

⁶ 5636 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 26512 sayılı ve 26.04.2007 tarihli RG.

⁷ 6284 sayılı Kanun, 20.03.2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak unutulmamalıdır ki sadece kanuni düzenlemeler ile şiddeti önleyebilmek veya şiddetle mücadele edebilmek mümkün değildir.⁸ Koruyucu ve önleyici tedbirlerin geniş kapsamlı bir şekilde ele alındığı kanuni düzenlemelerin yanı sıra toplumun şiddete eğilim gösterenler bakımından eğitilmesi, eğitim kelimesinin sadece yüksek eğitim düzeyi olarak dar bir şekilde anlaşılması, üniversite mezunu olup olmamanın şiddet eğilimi ile doğrudan bir ilişkisi olmadığının kabul edilmesi gerekmekte olup, kadına karşı şiddetin boyutlarının ne denli arttığını ortaya koymak bakımından günümüzde meydana gelen kadına karşı şiddet eylemlerinin toplumun hemen her kesiminde meydana geldiğini unutmamak gerekir. Üniversite mezunu veya okuma yazma bilmeyen herhangi bir kimse şiddet uygulayan tarafta olabilmekte, yine üniversite mezunu, çalışan bir kadın da şiddet mağduru olabildiği gibi, belki hiç okula gitmemiş başka bir kimse de şiddet mağduru olabilmektedir. Ancak tabii ki yapılan kanuni düzenlemelerin şiddetin önlenmesi ve şiddetle mücadelede tek başına yeterli olmadığının belirtilmesinin yanında oldukça önemli bir yere sahip olduğunu da göz ardı etmemek gerekir.

Çalışmamızda, 6284 Sayılı Kanun kapsamında koruyucu tedbirler, koruyucu tedbirlerin Kanun'da düzenlenme şekli ve niteliği ile koruyucu tedbir türlerinin neler olduğu, son olarak koruyucu tedbirlerin uygulanmasında kadının beyanının esas alınması hususu değerlendirilmiş ve uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel problemler ve çözüm yolları üzerinde durulmuştur.

⁸ ERDEM, Mehmet. "Aile İçi Şiddet ve 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun", TBB Dergisi, 73, 2007, s.50

II. KANUN KAPSAMINDA ÖNGÖRÜLEN TEDBİRLERİN DÜZENLEME ŞEKLİ VE NİTELİĞİ

6284 sayılı kanunda yer alan tedbirler incelendiğinde koruyucu ve önleyici tedbirlerin ayrı ayrı düzenlendiği görülmektedir. Koruyucu tedbirler şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar, çocuklar, tek taraflı ısrarlı takip mağdurları ve aile bireyleri için düzenlenirken; önleyici tedbirler ise şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan kişiler için düzenlenmiştir.

Kanunda düzenlenen koruyucu ve önleyici tedbirler geçici niteliğe sahiptir.⁹ Geçici tedbirin amacı şiddete uğrayan aile içinde aile bireylerine ve aile dışında kadınlara ve çocuklara karşı şiddeti önlemek, şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan kimseye derhal müdahale ederek, şiddeti durdurma amacı taşımakla beraber, şiddetin devamı halinde özellikle önleyici tedbirlerin ihlali halinde kanun, zorlama hapsi öngörmüştür (md.13). Yine kanunda öngörülen tedbirler durumun aciliyeti sebebiyle etkin bir şekilde uygulanabilme amacına matuftur.

6284 sayılı kanunda öngörülen ve geçici nitelikte olan koruyucu ve önleyici tedbirlerin yanı sıra TMK ve HMK' da da geçici nitelikte hukuki tedbirler düzenlenmiştir. Ancak 6284 sayılı kanunda düzenlenen tedbirler;

⁹ Tedbirin geçici koruma tedbiri niteliğinde olduğu, 6284 Sayılı Kanun'a dayanarak çıkarılan Uygulama Yönetmeliği'nin (18.01.2013 RG. 28532 S.) Tanımlar ile ilgili 3/I-ç maddesinde de ifade edilmektedir. İlgili tanım şöyledir: “Geçici koruma: Hayati tehlikesi bulunan şiddet mağdurunun kolluk tarafından gerektiğinde her türlü teknik cihaz ve donanımlarla, yirmi dört saat esasına göre kesintisiz olarak, şiddet uygulayan veya uygulama tehlikesi bulunan kişilerden gelebilecek tehlikelerden korunması amacıyla yerine getirilen tedbiri,” ifade eder.

amaç, tabi olduğu kanun yolu ile talep eden kimseler ve tedbir kararlarına hükmedecek mercii açısından farklılık göstermektedir. 6284 sayılı kanunda düzenlenen tedbirlerin amacı, aile içinde aile bireylerine ve aile dışında kadınlara ve çocuklara karşı şiddeti önlemek iken, TMK’ da düzenlenen geçici hukuki koruma tedbirleri aile birliğinin korunmasını, HMK’ nın 389 ve devamı maddelerinde düzenlenen geçici hukuki koruma tedbirleri ise, dava konusu hak ve alacağın korunmasını amaçlamaktadır.¹⁰ 6284 sayılı kanunda düzenlenen geçici hukuki koruma tedbirleri açısından itiraz kanun yoluna başvurulabilmekte iken, TMK ve HMK’ da düzenlenen geçici hukuki koruma tedbirleri için istinaf kanun yoluna başvurulabilmektedir. Ayrıca 6284 sayılı kanunda düzenlenen geçici hukuki koruma tedbirlerine hâkim, mülki amir veya kolluk tarafından hükmedilebilmekte iken, TMK ve HMK’ da öngörülen tedbirlere sadece hâkim tarafından hükmedilebilmektedir.¹¹

Ayrıca 6284 sayılı kanunda düzenlenen geçici hukuki koruma tedbirleri kısa süreli ve bu tedbirlere hükmedecek merci tarafından düzenlenen süre boyunca geçerliliğini korumaktadır.

III. KORUYUCU TEDBİRLERİN TÜRLERİ

6284 sayılı kanunda yer alan geçici hukuki koruma tedbirleri önleyici ve koruyucu tedbirler olmak üzere ikili bir ayırımı tabi tutulmuştur. Bu çalışmada koruyucu tedbirler incelenmekte olup, koruyucu tedbirlere hükmedecek mercilere göre ayırım yapılmıştır.

¹⁰ TEMEL, Muhammet Zeki, Aile Mahkemelerinin Kuruluşu ve Yargılama Usulü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s.182–184.

¹¹ GÜNAY, a.g.m, s.651.

Koruyucu tedbirler, şiddete uğrayan tarafın korunmasını amaçlayarak şiddet uygulayana karşı acil ve etkin müdahaleyi öngörmektedir. Bu nedenle kanunda öngörülen koruyucu tedbirler sınırlı süre ile verilmektedir. Ancak uygulanan bu tedbirler, şiddet uygulayan tarafın cezai sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.¹²

6284 sayılı kanunun üçüncü bölümünde düzenlenen koruyucu tedbirlerin amacı şiddet mağdurlarını korumak, şiddeti durdurmak¹³, şiddet mağdurunun bağımsız karar almasını ve şiddetten uzak kalmasını sağlamaktır.¹⁴

Kanunda düzenlenen koruyucu tedbirler, durumun aciliyeti gereği etkin ve hızlı çözüm yaratabilmesi için hem hâkim tarafından hem de mülki amir ve kolluk tarafından verilebilmekte olup, hâkimin yanı sıra mülki amir ve kolluk tarafından bu tedbirlere hükmedilebilmesi doktrinde bazı tartışmalara yol açmıştır.¹⁵ Ancak şiddete etkin ve hızlı bir şekilde müdahale edilebilmesi açısından kolluk ve mülki amirin de koruyucu tedbirlere hükmedebilmesi kanaatimizce yerinde bir düzenlemedir.

¹² UYGUR, Gülriz, “Ev-İçi Şiddet Bağlamında Koruma Tedbirleriyle İlgili Çocuğun Yüksek Yararı İlkesi”, Esin Konanç Sempozyumları, Çocuk İstismarı ve Çocuk Suçluluğu, 2010, s. 139.

¹³ ÖZTÜRK, Necla, Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler Ve Öneriler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.1, 2017, s. 8.

¹⁴ ÖZTÜRK, ag.m. s. 8.

¹⁵ UĞUR, Hüsamettin, Aile Bireyleri ve Kadının Şiddete Karşı Korunması (Kadının Korunması), Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, C. 8, S. 97- 98, İstanbul, 2012, s. 350.

A. HÂKİM TARAFINDAN VERİLEBİLECEK KORUYUCU TEDBİRLER (md.4)

Kanunun 4. maddesinde düzenlenen hâkim tarafından verilebilecek koruyucu tedbirler, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kişilerin korunmasının ve güvenliğinin sağlanması amacıyla sınırlayıcı olmamak üzere örneklendirme yapılarak sayılmıştır. Örneklendirme yapılarak sayılmasından murat, hâkimin somut olaya göre uygun düşecek bir veya birden fazla tedbire hükmedebilmesidir.

Kanunda, hâkim tarafından verilebilecek tedbir kararları,

a) İşyerinin değiştirilmesi (md. 4/I-a)

b) Kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi (md. 4/I-b)

c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı TMK' daki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması (md. 4/I-c),

ç) Korunan kişi bakımından hayatî tehlikenin bulunması¹⁶ ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağını anlaşılması hâlinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi (md.4/I-ç) şeklinde sayılmıştır.

¹⁶ Hayati tehlike, Uygulama Yönetmeliği'nin Tanımlar ile ilgili 3/I-f maddesine göre "Hayati tehlike: Bir kimsenin ölümle sonuçlanabilecek bir şiddet olayına maruz kalması ya da kalma ihtimalinin bulunması halini" ifade eder.

1. İşyerinin Değiştirilmesi (md.4/I-a)

6284 sayılı kanunun uygulanmasına yönelik yönetmeliğin¹⁷ 13. maddesinde düzenlenen iş yerinin değiştirilmesi tedbiri şiddet uygulayan ile şiddet mağdurunun aynı işyerinde çalışması hâlinde söz konusu olabilir. Şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan mağdur çalışıyorsa, hâkim bu kişilerin şiddetten korunması amacıyla somut olayın özelliğine göre işyerinin değiştirilmesi koruyucu tedbirine hükmedebilir.¹⁸ Şiddet uygulayan, mağdurun iş yerine gelmek suretiyle mağduru korkutabilir, iş yeri kaynaklarını kullanarak mağduru tehdit edebilir, mağdura iş yeri aracılığıyla ulaşarak, şiddet eylemlerini sürdürebilir. Bu koruyucu tedbirin uygulanması ile birlikte sadece şiddet mağdurunun şiddetten korunması değil aynı zamanda iş yerindeki verimliliğinin düşmesi, mağdurun mesleki ve kariyer yaşamının olumsuz etkilenmesi, işveren ve çalışma arkadaşlarıyla sorunlar yaşaması, işine son verilmesi gibi olumsuz sonuçların da önüne geçilmesi sağlanabilecektir.¹⁹ Anayasa Mahkemesi 17.07.2019 tarihli kararında;

“Başvurucunun can güvenliğinin tehlikede olduğunu somut temellere dayalı olarak açıklayarak önce çalıştığı kuruma daha sonra da yargı makamlarına iletmiş olmasına karşın Milli Eğitim Bakanlığı ve İzmir 7. Aile Mahkemesi'nin şiddet mağduru başvurucuyu korumaya yönelik tedbirleri sağlama yönündeki pozitif yükümlülüklerine uygun hareket etmedikleri anlaşılmaktadır. Bu durumda başvurucunun maddi ve manevi varlığının korunması hakkı kapsamında devlete ait pozitif yükümlülüklerin gereği gibi

¹⁷ 6284 Sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği, 18 Ocak 2013 tarihli ve 28532 Sayılı RG.

¹⁸ GÜNAY, a.g.m, s.657

¹⁹BAKIRCI, Kadriye, Aile İçi Veya Birlikte Yaşayanlar Arasındaki Şiddete İş Hukuku Araçları İle Müdahale Edilebilir Mi? Çalışma ve Toplum Dergisi, Y.2009/2, s.113-114.

yerine getirildiğinden söz edilemez.” demekle şiddete maruz kalan kadının koruyucu tedbirler kapsamında iş yeri değişikliği talebinin reddi nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığının korunma hakkının ihlal edildiği iddiasıyla yapılan başvuruyu kabul etmiştir.²⁰ AYM kararında, 6284 sayılı Kanun’u, Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğin 14/A maddesini²¹ ve Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’ni (İstanbul Sözleşmesi)²² dayanak göstermiştir.

Yönetmeliğin 13. maddesine göre; hâkim, korunan kişinin talebinin bulunması halinde veya onayı alınmak suretiyle işyerinin, bulunduğu il içinde ya da il dışında değiştirilmesine karar verebilir. Karar hâkim tarafından, korunan kişi bakımından en uygun koşullar göz önüne alınarak yerine getirilmek üzere korunan kişinin iş yerine tebliğ edilir. Kanunun lafzından sadece şiddet mağduru kişinin iş yerinin değiştirilmesi anlaşılmakta ise de

²⁰17.7.2019 tarih 2016/14613, K.Ş. Başvurusu, (<https://www.hukukihaber.net/kararlar/siddete-maruz-kalan-kadının-isyeri-degisikligi-talebinin-reddi-h432334.html>, Erişim tarihi: 20.01.2022)

²¹ Memurun can güvenliği mazeretine dayanarak yer değiştirme talebinde bulunabilmesi için; kendisinin, eşinin veya bakmakla yükümlü olduğu çocuklarından birinin bulunduğu yerde kalmasının can güvenliğini tehdit altında bırakacağıın adli veya mülki idare makamlarından alınacak belgeyle belgelendirmesi gerekir. Can güvenliği mazeretine dayalı olarak yapılacak yer değişikliğinde memur; aynı hizmet bölgesi içindeki başka bir hizmet alanına, görev yaptığı hizmet bölgesinde ihtiyaç bulunmaması halinde ise diğer hizmet bölgelerine atanabilir. 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca hakkında adli makamlarca işyerinin değiştirilmesine ilişkin koruyucu tedbir kararı alınan memur, aynı hizmet bölgesi içindeki başka bir hizmet alanına, görev yaptığı hizmet bölgesinde ihtiyaç bulunmaması halinde ise diğer hizmet bölgelerine atanabilir.”, (K.Ş. Başvurusu, prg. 23).

²² Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), 8 Mart 2012 Tarihli ve 28227 Sayılı RG.

kanaatimizce şiddet mağduru kişinin sosyal çevresini, iş yerini değiştirmesi şiddet mağduruna yeni bir külfet getirebileceğinden, yine psikolojik ve sosyolojik baskı oluşturabileceğinden, ayrıca hâkim tarafından şiddet uygulayanın da gerektiğinde iş yerinin değiştirilmesine hükmedilmelidir.

2. Müşterek Yerleşim Yerinden Ayrı Yerleşim Yeri Belirlenmesi (md. 4/I-b)

Şiddete uğrayan kişinin evli olması halinde kanun, ayrı yerleşim yeri belirlenebileceğini düzenlemiştir. Şiddet mağdurunun bu tedbirden yararlanabilmesi “*kişinin evli olması*” şartına bağlandığından bu tedbir sadece aile içinde şiddete uğrayan veya uğrama ihtimali bulunan kadın veya koca için uygulanabilecektir.²³ Evli olmadıkları halde birlikte yaşayan kişiler düzenlemenin kapsamı dışındadır.²⁴ Eşlerin ayrı yaşıyor olmaları bu tedbire karar verilmesine engel oluşturmaz.²⁵

²³ GÜNAY, a.g.m., s. 657.

²⁴ Evli kişiler bakımından evlilik birliğini koruyan bir tedbir olarak “Birlikte yaşamaya ara verilmesi” TMK md 197’de düzenlenmiştir: “*Eşlerden biri, ortak hayat sebebiyle kişiliği, ekonomik güvenliği veya ailenin huzuru ciddi biçimde tehlikeye düştüğü sürece ayrı yaşama hakkına sahiptir. Birlikte yaşamaya ara verilmesi haklı bir sebebe dayanıyorsa hâkim, eşlerden birinin istemi üzerine birinin diğerine yapacağı parasal katkıya, konut ve ev eşyasından yararlanmaya ve eşlerin mallarının yönetimine ilişkin önlemleri alır. Eşlerden biri, haklı bir sebep olmaksızın diğerinin birlikte yaşamaktan kaçınması veya ortak hayatın başka bir sebeple olanaksız hâle gelmesi üzerine de yukarıdaki istemlerde bulunabilir. Eşlerin ergin olmayan çocukları varsa hâkim, ana ve baba ile çocuklar arasındaki ilişkileri düzenleyen hükümlere göre gereken önlemleri alır.*”

²⁵ KARAKAYA, Ramazan, Uygulamada Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2. Baskı, Ankara 2018., s. 36; “*Öğretide ileri sürülen bir diğer görüşe göre; "Aynı evde yaşayan sevgililer ile evli olsalar da TMK'nın 197. maddesine istinaden ayrı yaşayanlar hakkında hakim somut olaya göre başkaca tedbirlere karar vermelidir. Eşler yalnızca TMK m. 197'deki sebeplerle ayrı yaşıyor*

Yönetmeliğin 14. maddesi korunan kişinin talebi üzerine, korunan kişiye müşterek konuttan ayrı bir yerleşim yerinin hâkim tarafından belirlenebileceğini düzenlemekte olup, şiddet mağdurunun yaşadığı konuttan ayrılmasını ancak şiddet uygulayanın konfor alanını terk etmemesini öngörmektedir. Bu anlamda kanaatimizce önleyici tedbirlerde ve yine uzaklaştırma tedbirinde düzenlendiği şekliyle, şiddet uygulayanın konuttan uzaklaştırılması ve müşterek konutun şiddet mağduruna tahsis edilmesi şeklinde de bir koruyucu tedbire hâkimin hükmedebilmesi gerekmektedir. Zira somut olayın özelliğine göre şiddet uygulayana müşterek konutu tahsis ederek, şiddet mağduruna ayrı bir yerleşim yeri belirlenmesi şiddete uğrayanın mağduriyetinin artmasına neden olabilecektir.

Yönetmeliğin 14. maddesinin 2. fıkrasında, ayrı yerleşim yeri belirlenmesine dair tedbir kararı verilen kişinin müracaatı üzerine, nüfus müdürlüğü tarafından kişinin talebine uygun olarak adresle ilgili işlemlerin yerine getirileceği düzenlenmiştir.

olmayabilir. Örneğin, Eski MK 'nın 21. maddesi kadının ikametgahını (yerleşim yeri), kocanın ikametgahı saymaktaydı. Bu hükme TMK' nın "yerleşim yeri" başlıklı 19. vd. maddelerinde yer verilmedi. Böylece karı kocanın evlilik birliği içerisinde ayrı yerleşim yeri edinebilmeleri imkanı doğmuş oldu. Dolayısıyla farklı şehirlerde çalışan ve bu nedenle ayrı yerleşim yerlerine sahip olan eşlerden birinin koruma altına alınması üzerine hakim o eş hakkında, yeni yerleşim yerinin belirlenmesi tedbirine hükmetmesi hayatın olağan akışına aykırıdır. O halde hakim şiddet uygulayanın, diğer eşin konutuna yaklaşmaması vb. önleyici tedbirlerin alınmasına karar verebilir."(BÖLÜKBAŞI Özlem, 6284 Sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının Ve Aile Bireylerinin Korunması, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi s. 136.)

3. Tapu Kütüğüne Aile Konutu Şerhi Konulması (md. 4/I-c)

Hâkim tarafından hükmedilebilecek bir diğer koruyucu tedbir kararı ise tapu kütüğüne aile konutu şerhi işlenmesidir. Şiddet mağdurunun evli olması halinde, mağdur, aile konutu olarak özgülenen taşınmaz için aile konutu şerhi konulmasını talep edebilir, bu noktada hâkim taşınmaza malik olmayan şiddet mağduru lehine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması tedbirine hükmedebilir (md.4/1c). Buradan tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması tedbirinin uygulanabilmesinin birtakım şartların varlığına bağlı olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Zira bu tedbire hükmedilebilmesi için öncelikle taşınmazın aile konutu olarak özgülenmiş olması ve şiddet mağdurunun bu koruyucu tedbirin uygulanması için talepte bulunmuş olması gerekmektedir.²⁶

TMK' nın 194. maddesinde benzer bir düzenleme ile yer alan tedbire hükmedilebilmesi için taşınmazın aile konutu özelliği taşıması gerekmektedir. Aile konutu TMK' nın 194. maddesinin gerekçesinde “*Aile konutu eşlerin bütün yaşam faaliyetlerini gerçekleştirdiği, yaşantısına buna göre yön verdiği, acı ve tatlı günleri içinde yaşadığı, anılarla dolu bir alandır.*” şeklinde tanımlanmıştır. Ancak eşlerin zaman zaman gittikleri, hafta sonu veya yaz aylarında kalmak için kullandıkları konut, aile konutu kapsamına girmemektedir.²⁷

²⁶ GÜNAY, a.g.m. s.658.

²⁷ Bkz; Başbakanlık Tapu Ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 2002/7 Numaralı Genelge'sinin “Aile Konutu Şerhi” başlıklı bölümü.; VURAL DOĞAN,Kemal, Ankara Barosu Kadın Hakları Merkezinin Basın Açıklaması Üzerine Bir Değerlendirme, (<http://kvuraldogan.blogspot.com/2011/10/ankara-barosu-kadin-haklarimerkezinin.Html>, Erişim Tarihi: 20.01.2022)

Hâlihazırda TMK’ da da düzenlenen tapu kütüğüne aile konutu şerhi işlenmesi tedbirinin, 6284 sayılı kanunda da düzenlenmesinin amacı hızlı ve etkin müdahale anlamında şiddet mağdurunun ekonomik menfaatlerini koruyarak ekonomik şiddete²⁸ uğramasını engellemektir.²⁹

Şiddet mağdurunun talebi üzerine hâkim tarafından hükmedilen bu kararın verilmesi hâlinde, karar ivedilikle uygulanmak üzere ilgili tapu sicil müdürlüğüne gönderilir, tapu siciline aile konutu şerhi işlenmesi ile birlikte aile konutu niteliğindeki taşınmaz üzerinde, şiddet uygulayanın tasarruf yetkisi sınırlandırılır.

4. Kimlik ve İlgili Diğer Bilgi ve Belgelerinin Değiştirilmesi (md.4/I-ç)

Hâkim tarafından şiddet mağduru lehine hükmedilebilecek tedbir kararlarından bir diğeri ise kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesidir. Bu tedbirin amacı şiddet mağdurunun içinde bulunduğu hayati tehlikeden mağduru korumak ve kurtarmaktır. Şiddet mağduru korunan kişinin hayati tehlikesinin bulunması ve tehlikenin önlenmesi için diğer koruyucu ve önleyici tedbirlerin yeterli olmayacağıın anlaşılması durumunda hâkim, şiddet mağdurunun aydınlatılmış rızasını aldıktan sonra 5726 sayılı Tanık Koruma

²⁸UÇAR Mehmet Ali, Aile İçi Şiddet ve Aile Koruma Yasası, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2003.s.82;

“Ekonomik şiddet; ‘kadının çalışmasına veya iş yaşantısında ilerlemesine engel olmak, para vermemek veya kısıtlı şekilde para vermek, ailenin tasarrufları gelir ve giderler hususunda bilgi vermemek, aileyi ilgilendiren ekonomik konularda tek başına karar almak, çalışmayı reddedip kadının gelirini harcamak” gibi eylemler yoluyla uygulanmaktadır.”

²⁹CEYLAN, Ebru, Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2013, S. 109, s.37; BÖLÜKBAŞI, a.g.t., s. 132.

Kanunu³⁰ hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesine hükmedebilir. Tedbir; adli sicil, askerlik, vergi, nüfus, sosyal güvenlik ve benzeri bilgi ve kayıtların, nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, pasaport, evlilik cüzdanı, diploma ve her türlü ruhsat gibi resmi belgelerin değiştirilmesi ve düzenlenmesi ile taşınır ve taşınmaz mal varlığıyla ilgili haklarını kullanmasına yönelik işlemlerin yapılmasını kapsamaktadır (5726 S.K.md.5/1d).³¹ Şiddet mağduru kişinin bu tedbire başvurabilmesi için hayati tehlikesinin bulunması yeterli olup, hayati tehlikenin varlığının kabulü için delil ve belge ibrazı aranmamaktadır. Şiddet uygulayanın, şiddet mağdurunu öldürmeye teşebbüs etmiş olması, hakkında devam eden soruşturma veya kovuşturmanın bulunması, şiddetin hayati tehlike içerdiğinin hastane kayıtlarına dayanması da bu tedbire hükmedilebilmesi için yeterli görülmektedir.³²

TKK md. 5/d'de “kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi ve düzenlenmesi” ne yer verilmektedir. TKK’ ya göre bu tedbir kararı kapsamında; “adli sicil, askerlik, nüfus, vergi, sosyal güvenlik vb. bilgi ve kayıtların, nüfus cüzdanı, pasaport, sürücü belgesi, evlilik cüzdanı, diploma ve her türlü ruhsat gibi resmi belgelerin ve taşınır-taşınmaz malvarlığının haklarını kullanması ile ilgili işlemlerin yapılmasını gösterir belgelerin değiştirilmesi ve düzenlenmesi” gerekir.³³ Bu kapsamda verilen tedbir kararının ivedilikle Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi ve başsavcılık tarafından da ilgili

³⁰ 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu, 05/01/2008 Tarihli ve 26747 Sayılı RG.

³¹ GÜNAY, a.g.m., s.659.

³² SAĞIROĞLU, Mehmet Şerif, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, İstanbul 2013, s. 93; BÖLÜKBAŞI, a.g.t., s. 133.

³³ BÖLÜKBAŞI, a.g.t., s.134.

kararın İçişleri Bakanlığına gönderilmesi gerekmektedir.³⁴ Şiddetin önlenmesi ve özellikle kimlik bilgilerinin değiştirilmesi koruyucu tedbirinin uygulanması hususunda idarenin ivedilikle davranması şarttır. İdare tarafından koruyucu tedbirlerin uygulanması sırasında bir aksaklık yaşanması şiddet mağdurunun hayati tehlikeye atılmasına neden olacaktır.³⁵

AYM (Başvuru Numarası: 2017/32972), 29/9/2021 tarihli kararında (2/12/2021 Tarihli ve 31677 Sayılı R.G.,-T.A. başvurusu)³⁶ kadına yönelik şiddete ilişkin koruyucu ve önleyici tedbirlerin kamu görevlilerinin ihmali ile etkin olarak uygulanmaması sonucunda ölümün gerçekleşmesi, ihmali bulunan kamu görevlileri hakkında cezai takibat yapılmaması ve fail hakkında orantılı bir ceza verilmemiş olması nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasıyla yapılan başvuruyu haklı bulmuş ve başvurunun kabulüne karar vermiştir.

Ayrıca AİHM başvurusunun annesinin öldürülmesiyle sonuçlanan davada AİHS' nin 2. maddesindeki “Yaşama Hakkı”nın, 3. maddesindeki “İşkence Yasağı”nın ve 14. maddesindeki “Ayrımcılık Yasağı”nın ihlal edildiğini vurgulayarak³⁷

“...AİHM, bu davadaki cezai soruşturmanın, o tarihte yürürlükte olan iç hukuk hükümleri kapsamında (eski Türk Ceza Kanunu'nun 456/4, 457. Ve

³⁴ Bakanlık kimlik ve diğer belge ve bilgilerdeki değişikliklerin yapılmasını emrederek, yapılan işlemleri Cumhuriyet başsavcılığına bildirir. 6284 s. Kanun Uyg. Yön., md 16/2; BÖLÜKBAŞI, s. 134.

³⁵ Hâkimler Ve Savcılar Yüksek Kurulu Hukuki Müzakere Toplantılar, Özel Hukuk 3. Grup, 06-09 Haziran 2013 İstanbul, <https://doczz.biz.tr/doc/226675/%C3%B6zelhukuk-3.-grup-aile-hukuku---hukuki-m%C3%BCzakere-toplant%C4%B1.>, E. T. 01/11/2020.

³⁶AYM' nin 29.9.2021 tarih, R.G. Tarih ve Sayı: 2/12/2021-31677, 2017/32972, Başvuru numaralı kararı, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/12/20211202-6.pdf>, Erişim tarihi: 17.01.2022.

³⁷OPUZ – TÜRKİYE Kararı (3. Daire, 9 Haziran 2009, Başvuru no. 33401/02).

460. maddeleri), kovuşturmanın başvuranın ve annesinin şikâyetlerini takip etmelerine bağlı olmasını ve söz konusu hükümlerin 10 gün ya da fazla bir süre için rahatsızlık ya da iş göremezlik durumuyla sonuçlanmayan durumlarda kovuşturma makamlarının cezai soruşturmaya devam etmelerine izin vermemesini esefle karşılar. Yukarıda anılan hükümlerin ve genel itibarıyla yerel makamların, H.O.'ya yönelik cezai işlemlere devam etmemesinin, başvuranın annesini, yaşamının ve güvenliğinin korunmasından mahrum bıraktığını gözlemler. Diğer bir ifadeyle, o tarihte yürürlükte olan mevzuat ve özellikle de en az on gün iş göremezliğe ilişkin şart nedeniyle, devlet her türlü aile içi şiddeti cezalandıran ve mağdurlara yeterli güvence sağlayan bir sistem geliştirmek ve bu sistemi etkin bir biçimde uygulamak şeklindeki pozitif yükümlülüğünü yerine getirmemiştir. ...devletin yaşamı tehlikede olan bir bireyi korumaya yönelik önleyici tedbirler almasına ilişkin pozitif yükümlülüğü ışığında, sicilinde şiddet eylemleri olan bir şüpheliyle karşı karşıya olan yerel makamların, başvuranın annesini korumak amacıyla durumun ciddiyetiyle bağdaşan özel tedbirler almaları beklenebilirdi.

...Ancak bunun aksine, başvuranın annesinin sürekli korunma taleplerine karşın, polis ve sulh ceza mahkemesi, H.O.'nun yalnızca ifadesini almış ve kendisini serbest bırakmıştır. Yetkililerin, ifade almak dışında, yaklaşık iki hafta boyunca pasif kaldığı süre zarfında, H.O. başvuranın annesini öldürmüştür. ...Dolayısıyla, AİHS' nin 2. maddesi kapsamında, başvuranın annesinin yaşama hakkını korumaya dair pozitif yükümlülüklerini yerine getirememişlerdir. ...Ayrıca, AİHM, bu davada uygulandığı üzere, ceza hukuku sisteminin, H.O.'nun işlediği kanunsuz eylemlerin etkili bir biçimde önlenmesini sağlayacak yeterli caydırıcı etkiyi haiz olmadığı kanısına varmıştır. ...Sulh Ceza Mahkemesi'nin, başvuranı yedi yerinden bıçaklamasına karşılık olarak

H.O.’yu, taksitlere bölünebilen, cüz’i bir para cezasına çarptırması karşısında şaşkınlık içinde kalmıştır. ... bu davadaki yargı kararlarının, etkililikten yoksunluk ve belirli bir hoşgörü ortaya koyduğunu ve H.O.’nun yaptıkları üzerinde gözle görülebilir hiçbir önleyici veya caydırıcı etkisinin olmadığı... 4320 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği 14 Ocak 1998 tarihine kadar Türk hukukunun, savunmasız kişileri aile içi şiddete karşı korumayı amaçlayan idari ve güvenliği sağlayıcı tedbirler almamış olduğunu... Bu tarihten sonra dahi, ulusal makamların başvuruları eşine karşı koruyabilmek amacıyla sözkonusu kanunun sağladığı tedbirlere ve yaptırımlara başvurmadıkları... başvuranın fiziksel bütünlüğünün eşi tarafından ciddi biçimde ihlal edilmesine rağmen devlet yetkililerince caydırıcı koruma önlemlerinin alınmamış olması sebebiyle AİHS’ nin 3. Maddesinin ihlal edildiği, AİHM, yukarıda kaydedilenler ışığında, başvuranın itiraz edilemeyecek istatistik bilgilere dayanarak aile içi şiddetin esas olarak kadınları etkilediğine ve Türkiye’deki genel ve ayrımcı adli pasifliğin, aile içi şiddeti teşvik eden bir atmosfer yarattığına ilişkin prima facie bir göstergenin mevcudiyetini ispat edebildiği... (bu) pasifliğin, kasıtlı olmasa dahi, esas olarak kadınları etkilediğine ilişkin yukarıda kaydedilen tespitini göz önüne alan AİHM, başvuran ve annesinin çektikleri sıkıntının kadınlara karşı ayrımcılık türlerinden biri olan cinsiyete dayalı şiddet olarak kabul edilebileceği...”³⁸ Türkiye’yi tazminata mahkum etmiştir.³⁹”

Kanaatimizce hâkim tarafından hükmedilen koruyucu tedbir kararlarının uygulanmasında da ivedilikle hareket edilmesi ve uygulayıcılar

³⁸UĞUR, a.g.m., s.339.

³⁹MOROĞLU, Nazan, “Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi, 6284 sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi”, http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2012-99-1169.pdf,s.366.ErişimTarihi:23.01.2022.

tarafından ihmalkâr davranılmaması, şiddetin önüne geçebilmesi ve şiddet mağdurunun korunmasında büyük önem taşımaktadır.

B. KOLLUK TARAFINDAN VERİLEBİLECEK TEDBİR KARARLARI

Kanuna göre kolluk amirleri⁴⁰ de gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kanunda öngörülen koruyucu tedbirleri verebilir.⁴¹ Kanunun 3/2 maddesine göre “gecikmesinde sakınca bulunan hallerde şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi altında bulunan kişiler ve çocukları hakkında uygun barınma yeri sağlanması ve geçici koruma altına alınması koruyucu tedbirlerine başvurulabilir.”

Kanunda; kolluk tarafından verilebileceği öngörülen koruyucu tedbirler;

- *uygun barınma yeri sağlanması* (md.3/I-a)

⁴⁰Kolluk Amiri, Uygulama Yönetmeliği'nin Tanımlar başlıklı 3/I-1 maddesine göre, “*Hakkında tedbir kararı verilen kişilerin yerleşim yeri veya bulunduğu ya da tedbirin uygulanacağı yerdeki Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından atamalarındaki usule göre konu ile yetkili ve görevli kolluk biriminin komutanını/amirini*” ifade eder.

⁴¹Antalya 4. Aile Mahkemesi 13/1/2016 tarihli, E.2016/28 D.İş, K.2016/28 D.İş. sayılı kararı ile kolluk makamı tarafından alınan tedbir kararını hâkim onayına kadar geçen süre için onaylamıştır. Mahkeme ayrıca iki ay süreyle geçerli olmak üzere *şiddet uygulayan* başvurusunun şiddet mağduruna yönelik şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması için uyarılmasına, *şiddet uygulayanın* korunan kişiye, bu kişinin bulunduğu konuta yaklaşmamasına, korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesine, bulundurulması ve taşınmasına kanunen izin verilen silahlarını kolluğa teslim etmesine, silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesine ve korunan kişiyi iletişim araçlarıyla rahatsız etmemesine karar vermiştir.

- *geçici koruma altına alma* (md. 3/I-ç) şeklinde sınırlı ve istisnai olmak üzere sıralanmıştır. Kolluğun sayılan bu tedbirlere benzer nitelikte başkaca tedbirlere hükmedebilmesi mümkün değildir.⁴² Her iki tedbirin ortak özelliği gecikmesinde sakınca yaşanacak durumlarda⁴³ hükmedilebilmesi ve bu iki tedbirin uygulanmasında asıl yetkili ve görevli birimin kolluk kuvvetleri olmasıdır.⁴⁴

Şiddet olayı somut durumun özelliğine göre içerdiği risk faktörlerine bağlı olarak yetkili makamlara başvurulması ve karar verilmesi anlamında gecikmelere neden olabilir. Bu gecikmeler şiddet mağduru açısından telafisi mümkün olmayan mağduriyetlere sebebiyet verebilir.⁴⁵ Bu mağduriyetlerin ve gecikmelerin önüne geçilebilmek amacıyla kolluğa koruyucu tedbirler verebilme yetkisi tanınmıştır. Kaldı ki şiddet mağdurlarının, şiddete maruz kaldıkları anda veya şiddete maruz kalma ihtimalleri olduğu durumlarda ilk olarak başvurdukları birimin kolluk olduğu aşikârdır.⁴⁶

6284 sayılı Kanun Uyg. Yön. md. 29/1'e göre "Kararı içeren evrak, en geç tedbirin alındığı tarihi takip eden ilk iş günü içinde mülki amirin onayına

⁴² YAĞCIOĞLU, Ali Haydar, 6284 Sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 19, Sayı 3, Yıl 2017, s.. 936.

⁴³Yönetmelik, md 3/1-c'de yer alan düzenlemeye göre; Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hal, "kolluk tarafından yapılacak tahkikat ve risk değerlendirilmesi sonucunda, derhal işlem yapılmadığı takdirde, şiddet eyleminin önlenememesi, kişinin can güvenliği, hak ve hürriyetlerinin korunmasının tehlikeye girmesi, korunan kişinin zarar görmesi, şiddet eyleminin iz, eser, emare ve delillerin kaybolması, şiddet uygulayanın kaçması veya kimliğinin tespit edilememesi gibi ihtimallerin ortaya çıkması ve resen veya ilgilinin talebi üzerine mülki amirden ya da hâkimden karar almak için yeterince vakit bulunamaması hali" ifade eder.

⁴⁴ BÖLÜKBAŞI, a.g.t., s. 127; GÜNDAY, Metin, İdare Hukuku, Baskı 19, Ankara 2013.

⁴⁵ GÜNAY, ag.m., s.663

⁴⁶ Bkz. Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, s. 21.

sunulmalı ve mülki amir tarafından kırk sekiz saat içerisinde onaylanmalıdır. Onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.”⁴⁷ Maddeye göre kolluk amiri tarafından alınan ve ilk iş günü içinde onaya sunulmayan veya onaya sunulup da mülki amirce kırk sekiz saat içinde onaylanmayan tedbir kararları uygulanamaz.⁴⁸

Uygulamada kolluk tarafından alınan koruyucu tedbir kararının mülki amir veya hâkim tarafından belirlenen süre içerisinde onaylanmaması halinde kendiliğinden ortadan kalkması mağduriyetlere sebebiyet vermektedir.⁴⁹Bu sorunun önüne geçebilmek adına yönetmelikte “sürenin bitiminin resmi tatil veya hafta sonuna rastlaması halinde, sürenin takip eden ilk iş günü sona ereceği” düzenlenmiştir (6284 S. K. Uyg. Yön. md. 29). İlgili düzenlenmenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek sorunların çözülmesi ve korumanın devamının sağlanması için, onay makamlarının da yedi gün yirmi dört saat esasına göre çalışmayı esas alması ve kanunun hassasiyetine uygun davranması için birtakım düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.⁵⁰

Bununla birlikte uygulamada karşılaşılan diğer bir sorun, şiddet mağdurunun kolluk birimine başvurması ile birlikte kolluk amiri tarafından, tarafların barıştırılmaya çalışılması, bu yolla aile birliğinin korunduğunun düşünülmesidir ki bu da şiddet mağdurunu şiddet uygulayan ile aynı ortamda bulunmaya zorlamaktan başkaca bir anlama gelmemektedir. Kolluk birimine

⁴⁷TUNA Oğuzhan, Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Kapsamı Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> - Erişim Tarihi: 10.12.2021)

⁴⁸ GÜNAY, a.g.m., s.664.

⁴⁹ MOROĞLU, a.g.m., s. 39.

⁵⁰ BÖLÜKBAŞI, a.g.t., s.129.

başvuran şiddet mağdurlarını görevlilerin şikâyetten vazgeçirmek için yönlendirmeleri, baskı yapmaları, şiddet mağdurunu 6284 sayılı kanun kapsamındaki hakları ile ilgili bilgilendirmemeleri de uygulamada sıklıkla karşılaşılan sorunlardandır.⁵¹Yine şikâyetçi olmak veya barınma desteği almak için başvuran kadının kolluk tarafından, ikametgâhının olduğu karakola başvurmaya yönlendirilmesi ya da böyle bir durumda delil yetersizliği sebebiyle hiçbir işlem yapılmaması, tedbirin uygulanabilmesi için darp raporu talep edilmesi, boşanma davasının açılmasının şart olduğu şeklinde bilgi verilmesi de uygulamadaki yaşanmış örnekler arasındadır.⁵² Kanaatimizce kendisine başvurulmuş kolluk biriminin bu durumu bir an önce bitirilmesi gereken bir görev veya iş yükü olarak görmekten çok toplum sorunu olarak algılaması için gerekli düzenlemeler yapılarak, eğitim seminerleri gibi faaliyetlere yer verilmesi faydalı olabilecektir.

C. MÜLKİ AMİR TARAFINDAN VERİLEBİLECEK KORUYUCU TEDBİRLER

1. Genel Olarak

Şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan şiddet mağduru hakkında mülki amir⁵³ tarafından verilebilecek koruyucu tedbirler sınırlı olmamak kaydıyla örnekleyici bir şekilde sıralanmıştır. Zira kanunda “..uygun görülecek benzer tedbirlere..” ifadesi kullanılmıştır.⁵⁴ Şiddet mağduru hakkında bu tedbirlerin verilebilmesi için delil aranmamakta olup, mülki amir somut

⁵¹ YAĞCIOĞLU, a.g.m., s. 937

⁵² Bkz., Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, s. 22-23.

⁵³ SAĞIROĞLU, a.g.e., s. 73.

⁵⁴ YAĞCIOĞLU, ag.m., s. 934.

olayın özelliğine göre koruyucu tedbirlerin bir veya birkaçına birlikte veya uygun göreceği benzer tedbirlere hükmedebilir.⁵⁵

Mülki amir tarafından verilebilecek koruyucu tedbirler şu şekilde sayılmıştır (6284 s. Kanun'un md. 3/1) :

- “Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması”
- “Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, geçici maddi yardım yapılması”
- “Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi”
- “Hayatî tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması”
- “Gerekli olması hâlinde, korunan kişinin çocukları varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması hâlinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânının sağlanması”

Kanunun 3. maddesinin 2. fıkrasına göre ise; *“Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde 1. fıkranın (a) ve (ç) bentlerinde yer alan tedbirler ilgili kolluk amirlerince de alınabilir. Fakat kolluk amiri karar evrakını en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde mülkî amirin onayına sunmalıdır.*

⁵⁵ GÜNAY, a.g.m., s.659.

Kolluk amiri tarafından onaya sunulan kararların ise mülki amir tarafından kırk sekiz saat içinde onaylanması gerekir. Aksi halde tedbirler kendiliğinden kalkacaktır”

Mülki amir tarafından verilebilecek tüm tedbirler için geçerli olmak üzere delil aranmaması ve mülki amirin tedbirlerden bir veya birkaçına hükmedebiliyor olması önem arz etmektedir.

2. Uygun Barınma Yeri Sağlanması

Kanunun 3/1-a maddesine göre; mülki amir şiddet mağdurunun kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması konusunda tedbir kararı verebilir. Barınma yerinin sağlanması, şiddet mağdurunun şiddete maruz kaldığı ortama yeniden dönüşünün engellenmesi ve varsa beraberindeki çocuklarının da bu ortamdaki uzaklaştırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Şiddet mağduru kimselerin, şiddete maruz kaldıktan sonra belki de en çok endişe duydukları husus nerede barınabilecekleridir ki bu da şiddet mağdurunun, şiddet uygulayanı şikâyet etmesinin dahi önüne geçmektedir. Bu nedenle şiddet mağdurunun ve beraberindekilerin evsiz kalmasını engelleyecek uygun barınma yeri sağlanması tedbirinin uygulanması önemlidir. Zira şiddet mağdurlarının her zaman şiddetten kaçmak adına yakınları veya ailelerinin yanına dönmesi mümkün olmamaktadır. Ülkemizde yaşanan çoğu şiddet olayında ailelerin, şiddet mağduru kadını, kocasının yanına dönmeye zorladığı ve bu durumun da telafisi mümkün olmayan sonuçlara yol açtığı görülmüştür. Bu durumun da ötesinde şiddet mağduru kişinin ailesinin yanında kalması, şiddet uygulayan tarafından kolayca bulunabilmesine ve şiddet eylemlerine

devam edebilmesine olanak sağlamakta ve etkin bir çözüm olmaktan uzaklaşmaktadır.⁵⁶

Kanunun yanı sıra 6284 Sayılı Kanunun Uygulanma Yönetmeliği de md. 7/1’de “kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması tedbiri, bu tedbirden yararlanacak kişilerin, Bakanlığa ait ya da Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında bulunan yerlerde; barınma yerlerinin yetersiz kaldığı hallerde ise mülki amirin, acele hallerde kolluğun veya Bakanlığın talebi üzerine kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt vb. yerlerde güvenli şekilde nakilleri sağlanıncaya kadar geçici olarak barındırılacakları” hükmüne yer vermiştir. Devamında ise Yön. Md. 7/2’de “korunan kişi ve varsa beraberindeki çocuklarının ŞÖNİM tarafından Bakanlığa bağlı veya Bakanlığın denetimi altında bulunan barınma yerlerine güvenli nakli sağlanıncaya kadar, bedeli ödenerek ve geçici barınmanın sağlandığı yer kolluğu tarafından kişinin güvenliği sağlanarak sosyal tesis, yurt ve benzeri yerlerde geçici olarak barındırılması ve barınma ve iaaşe giderlerinin ŞÖNİM tarafından ödenmesi” düzenlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre şiddet mağduru korunan kişiler, barınma yerlerinin yetersiz kalması halinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde güvenli nakil sağlanıncaya kadar geçici olarak barındırılır. Korunan kişinin nerede barındığı hakkında ŞÖNİM’ e bildirim yapılır. ŞÖNİM, korunan kişinin talebiyle birlikte uygun ilk kabul birimi veya

⁵⁶ Opuz /Türkiye davasında da benzeri şekilde annesinin yanına sığınan Nahide Opuz’un şiddetle mücadelesi sonucu şiddet uygulayan kişi mağdurun annesini öldürmüştür. Şiddet uygulayan kişiden korkan aile ya da yakınlarının mağdura yaklaşımları da değişebilmektedir. Şiddet uygulayan kişi mağdurun tarafında bulunan kişilere tehdit ve zorbalıklarda bulunabilir. Bkz. BÖLÜKBAŞI, a.g.t., s.119.

konukevi hizmeti verilecek yeri belirleyerek, kişinin buraya yerleştirilmesini sağlamaktadır.⁵⁷ Bu aşamada ŞÖNİM tarafından araç tahsis edilecek olup, tüm giderler ŞÖNİM tarafından karşılanmaktadır.

Yönetmelikte barınma yeri olarak ifade edilen konukevleri, diğer adıyla sığınma evlerinin hizmet vereceği yerlerin belirlenmesi aşamasında, bu yerlerin sağlıklı yaşanabilecek yeşil, engelli erişimine açık alanlar olması ve konukevleri çocuk birimleri, kreş, etüt, oyun odaları, hobi alanlarına sahip olmasına dikkat edilmelidir.⁵⁸

Barınma yerlerinin varlığı ile birlikte şiddet mağdurunun ve varsa yanındakiler ile çocuklarının şiddete maruz kalmaya katlanmasının önündeki en büyük engellerden birine karşı çözüm bulunmuştur diyebiliriz. Zira bu tedbir kararına hükmedilmesi ile birlikte şiddet mağduru evsiz kalacağı endişesi ile şiddete katlanmaya mecbur kalmayacaktır. Sığınma evlerinde; gizlilik ve güvenlik ilkesi esas olup, korunan kişinin bilgi ve belgeleri açıklanmaz, kişiler kendi hayatı ile ilgili kararları kendileri verir, beraberindeki 0-12 yaş arasında kız veya erkek çocukları ile birlikte kalabilirler. Korunan kişinin yanındaki 12 yaş üstü çocukların durumları uzmanlar tarafından değerlendirilerek çocuklar uygun kuruluşlara yerleştirilir, sığınma evlerinde kalma süreleri üç ay olmakla birlikte bu süreler uzatılabilir.⁵⁹

Ülkemizde artan şiddet olayları ve aile içi şiddetin her geçen gün artması karşısında yapılan araştırmalar, barınma yeri sayısının oldukça az

⁵⁷ ÖZTÜRK, a.g.m, .s.9.

⁵⁸ TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporu, 24. Dönem 2. Yasama Yılı, Ankara 2011, s. 39.

⁵⁹ Sığınma evlerinde sağlanan hizmetlere ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı, s. 11.

olduğunu göstermektedir.⁶⁰ Kanaatimizce barınma yerinin önemi ve şiddet mağdurlarının şiddete katlanmalarının en temel sebeplerinden biri evsiz kalma korkusu olduğundan, ülkemizde var olan barınma yeri, sığınma evlerinin sayısının artırılması büyük önem taşımaktadır.

3. Geçici Maddi Yardım Sağlanması

Mülki amir tarafından verilebilecek diğer bir tedbir kararı geçici maddi yardım sağlanmasıdır. Zira şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehdidi altında bulunan kişinin en önemli sorunlarından biri de ekonomik ihtiyaçların giderilmesi sorunudur. Şiddet mağdurlarının ekonomik güçleri olmadığından, şiddet uygulayana bağımlılığı bulunmakta ve ekonomik güce sahip olmadığından şiddet uygulayana uzlaşma yoluna gidebilmektedirler.⁶¹ Bu açıdan şiddet mağdurunun şiddet uygulayana ekonomik açıdan muhtaç olmasını engelleyen⁶² mülki amir tarafından verilecek geçici maddi yardım tedbiri büyük önem taşımaktadır.

6284 sayılı kanununun 17. maddesine göre; *“Bu Kanun hükümlerine göre geçici maddi yardım yapılmasına karar verilmesi hâlinde, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının otuzda birine kadar günlük ödeme yapılır. Korunan kişinin birden fazla olması hâlinde, ilave her bir kişi için bu tutarın yüzde yirmisi oranında ayrıca ödeme yapılır. Ancak, ödenecek tutar hiçbir şekilde belirlenen günlük ödeme tutarının bir buçuk katını geçemez. Korunan kişilere barınma yeri sağlanması hâlinde bu fıkrafta belirlenen tutarlar yüzde elli oranında azaltılarak uygulanır.*

⁶⁰ Bkz., Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı, 2020 Yılı Faaliyet Raporu, s.22.

⁶¹ ÖZTÜRK, a.g.m., s. 10.

⁶² GÜNAY, a.g.m, s.660.

Bu ödemeler, Bakanlık bütçesine, geçici maddi yardımlar için konulan ödenekten karşılanır. Yapılan ödemeler, şiddet uygulayandan tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil edilir.”

“Geçici maddi yardım tedbir kararı, ilgiliye teftim veya tebliğ edilerek uygulanmak üzere ŞÖNİM’ e gönderilir”(6284 s. Kanun Uyg. Yön., md 8/2). Bu şekilde tahsil edilemeyen ödemeler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesince takip ve tahsil edilir.

Maddi yardıma muhtaç olduğunu beyan eden ve kendisine geçici ödeme yapılmasını sağlayan şiddet mağdurunun, maddi yardıma muhtaç olduğu konusunda gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu sonradan tespiti halinde, yapılan ödemeler kendisinden 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre geri tahsil edilir. Korunan kişinin gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespiti halinde, şiddet uygulayandan tahsil edilen ödemeler de kendisine iade edilir.⁶³

Mülki amir tarafından verilen geçici maddi yardım tedbiri süreli olduğundan, belirlenen süre ile sınırlı olmak üzere korunan kişiye verilir. Bununla birlikte başkaca maddi yardımların varlığı, mülki amirin geçici maddi yardım tedbirine hükmedebilmesine engel değildir. Burada mülki amir tarafından dikkate alınacak husus, somut olayın özelliklerine göre hareket

⁶³ Uygulama Yönetmeliğinin 42/2. maddesine göre korunan kişinin gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu ilgili müdürlüğe yapılan ihbar üzerine veya kollukta ya da ŞÖNİM tarafından kararların uygulanması izlenirken tespit edilmesi halinde, bu hususa ilişkin tutanak tutulur ve sosyal inceleme raporu düzenlenir. Bu durumda yapılan ödemeler, kendisine ödeme yapılan kişiden 6183 Sayılı Kanun hükümleri gereğince tahsil edilir.

edilmesidir ki, geçici maddi yardım tedbirinin zenginleşme aracı olmadığını unutmamak gerekir.⁶⁴

4. Rehberlik ve Danışmanlık Hizmeti Verilmesi

6284 Sayılı Kanunun 3/1-c maddesi ve 6284 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 9. maddesi uyarınca, mülki amirin verebileceği diğer bir tedbir türü de korunan kişiye psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesine karar vermektir. Rehberlik ve danışmanlık hizmeti şiddet mağdurunun yaşadığı korku ve psikolojik etkilerden kurtulmasını sağlayarak iyileşmesine katkıda bulunacaktır.

Fiziksel, ekonomik, psikolojik veya cinsel şiddet türlerinden hangisine maruz kalmış olursa olsun, uygulanma düzeyine göre şiddet mağduru üzerinde olumsuz yan etkileri söz konusu olmaktadır. Bu psikolojik yan etkiler korku, kaygı, depresyon, sinirsel durumlar gibi şekillerde ortaya çıkmaktadır.⁶⁵ Şiddet mağduru üzerinde oluşabilecek bu psikolojik etkileri iyileştirebilmek ve bu olumsuzlukları rehabilite edebilmek için rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi tedbiri uygulanması önemlidir.⁶⁶

⁶⁴ KAVAK, Ayşe Kıvılcım, Evlilik Birliğinin Korunması, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> - Erişim Tarihi: 10.12.2021), s. 181.

⁶⁵ AKSAKAL, Hülya/ ATASAYAR, Mehmet, “ Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Biyo-Psiko-Sosyal Sonuçları Üzerine Bir Çalışma”, Akademik Bakış Dergisi, S. 26, Eylül-Ekim 2011, s. 1-12, s. 2; GÜNAY, s. 661.

⁶⁶GÖKALP, Özge Tuçe, “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Kadın ve Şiddet”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2014. s. 122; GÜNAY, s. 661; KARINCA, Eray: “Kadının Eş Şiddetinden Korunması İçin 4320 Sayılı Kanunda Yapılabilecek İyileştirmeler”, TAAD, C.1, Y. 1, S. 3 (20 Ekim 2010). Ankara 2010, s. 335.

6284 s. Kanun Uyg. Yön. md. 9/1'e göre; *“Mağdurun içinde bulunduğu psikolojik durumu iyileştirmek için kişiye haklarını öğretmek, destek alabileceği kurumları göstermek, meslek edindirme kurslarına katılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmasını da kapsayacak şekilde iş bulmasını ve uyum sağlamasını sağlamak, gerekli olan seçimleri, yorumları, planları yapması ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazandırmak için psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan yardımcı olma hizmetleri sunulmalıdır.”* Bu madde şiddet mağdurunun sadece uygulanan şiddetin olumsuz etkilerinden kurtulmasına değil, aynı zamanda mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan da destek almasına yardımcı olmaktadır. Bu tedbirin uygulanmasındaki asıl amaç, geçici olarak korunan veya yardım edilen kişinin bundan sonra hayatla kendi başına mücadele edebilmesini ve bir meslek edinerek geçimini temin etmesini sağlamaktır.⁶⁷

Kanaatimizce şiddet mağduruna yapılacak maddi yardım ve desteklerin yanında psikolojik destek verilmesi ve bundan sonraki yaşamını daha güçlü bir şekilde idame ettirebileceği ve şiddet uygulayana ekonomik anlamda da kesinlikle ihtiyacı olmadığı inancının kendisine verilmesi, mesleki ve sosyal beceriler kazandırılması uzun vadede daha da önem arz etmektedir.

5. Geçici Koruma Altına Alma

Kanuna göre şiddet mağdurunun hayati tehlikesinin varlığı halinde, mülki amirliğin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması koruyucu tedbirine karar verebilir (md.3/1-ç). Bu tedbirin uygulanabilmesi şiddet mağdurunun hayati tehlikesi bulunması şartına bağlanmıştır. Bu durum, şiddete maruz kalan her kişiye geçici koruma altına alma tedbirinin

⁶⁷ BÖLÜKBAŞI, a.g.t., s. 128.

uygulanamayacağı anlamına gelmektedir. Her ne kadar bu tedbirin uygulanabilmesi şiddet mağdurunun hayati tehlikesi bulunması şartına bağlanmış ise de hayati tehlike kavramının ne olduğu hususunda kanunda bir açıklık bulunmamaktadır.⁶⁸ Uygulama yönetmeliğine göre mülki amir olayın niteliği, şikâyet ve ihbarı göz önünde bulundurarak, tehdit ve risk değerlendirmesi yapacak, şiddet mağdurunun hayati tehlikesinin olduğuna kanaat getirmesi halinde, geçici koruma altına alınmasına karar verebilecektir. Korunan kişinin, koruma altına alınma şekli, uygulanan şiddetin riski ve muhtemel tehdit hususları göz önüne alınarak ve şiddet uygulayan ile şiddet mağdurunun durumunun değerlendirilmesi ile belirlenecektir.⁶⁹

Yönetmeliğin 10/2. maddesi gereğince; geçici koruma altına alınma tedbir kararının yerine getirilmesinde, hakkında koruyucu tedbir kararı verilen kişilerin yerleşim yeri, bulunduğu veya tedbirin uygulanacağı yerdeki kolluk görevli ve yetkilidir. Düzenlemeye göre korunan kişi acil durumlarda hemen, diğer hallerde ise yirmi dört saat öncesinden gideceği yere ilişkin olarak görevli ve yetkili kolluğa bilgi verecek, kolluk tarafından da korunan kişinin gideceği yerdeki kolluk gecikmeksizin haberdar edilecek ve tedbir kararı kesintisiz uygulanmaya devam edilecektir.

Yönetmeliğin 10/3. maddesi gereğince ise korunan kişiye, geçici koruma kararının kapsam ve içeriği, şiddet veya şiddete uğrama tehlikesinin varlığı halinde arayabileceği telefon numaraları, kolluğun sorumlulukları, hangi durumlarda kolluğa bilgi vermesi gerektiği, hangi kolluk biriminin geçici

⁶⁸ GÜNAY, a.g.m, s.661.

⁶⁹ KARAKAYA, a.g.e., s. 31; GÜNAY, a.g.m., s. 661-662.

koruma hizmetinden sorumlu olduğu ve benzeri hususlar, kolluk tarafından korunan kişiye açıklanacak bir tutanağa bağlanıp tebliğ edilecektir.

6. Kreş İmkânının Sağlanması

Mülki amir, şiddetten en çok etkilenen grupların başında gelen çocuklar için de kreş imkânının sağlanması koruyucu tedbirine karar verebilir (md.3/1-d). Zira yapılan araştırmalara göre, şiddet gören ya da şiddete tanık olan çocuklar ruhsal sorunlar yaşayabilmekte, bu çocuklarda kişilik ve davranış bozuklukları dahi görülebilmektedir.⁷⁰

6284 s. Kanun md. 3 gereğince “Çocuk sahibi olan kişinin, mülki amirin vereceği tedbir kararı ile çocuğuna kreş imkânı sağlanacaktır. Fakat bu tedbir kararı, korunan kişinin çalışıp çalışmamasına göre farklılık gösterir. Korunan kişinin çalışmaması halinde, çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, çalışması halinde ise iki aylık süre ile sınırlı olacak şekilde Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak üzere kreş imkânı sağlanması tedbir kararı uygulama alanı bulacaktır.” Bu maddede, eğer şiddet mağduru çalışmıyorsa dört ay, çalışıyorsa iki ay süreyle bedeli Bakanlık bütçesinden karşılanarak mağdurun çocuklarına kreş imkânı sağlanacağı yer almaktadır. Bu süre zarfında şiddet mağdurunun iş bulabileceği varsayımıyla hazırlanan düzenlemenin şiddet mağdurunun bu süre içinde iş bulamaması ihtimali de dikkate alınarak özellikle kadın sığınma evlerinde, mağdurların çocuklarının

⁷⁰AYAN, Sezer: “Kadına Karşı Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, Ankara 2012, s. 660-670; GÖKKAYA BİLİCAN, Veda: “Kadına Karşı Şiddet ve Gölgesindeki Çocuk”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, Ankara 2012, s. 671-677.

bakımının sağlanabileceği bir mekânın bulunmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.⁷¹

6284 s. Kanun Uyg. Yön. 11. maddesine göre; “*on altı yaşından büyüklerin ise bu imkândan faydalanabilmesi, kreş giderinin, her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemesi ve bunun belgelendirilmesine bağlıdır. Korunan kişi, çocuğun kamuya ait ya da özel kreşe kaydının yaptırıldığına veya kreşe devam ettiğine dair belgeyi ve aylık kreş bedelini gösterir belgeyi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlüğüne ibraz etmelidir. Bunun üzerine müdürlük tarafından ilgili kreşe her ay ödeme yapılır. Kreş imkânının sağlanması tedbir kararının suiistimali halinde ise ödenen tutar korunan kişiden tahsil edilir*”.

Madde gereğince gerekli olması halinde mülki amir tarafından verilebilecek bu tedbir için “gerekli olması hali” şeklindeki ifade şiddet mağdurunun çalışma hayatına katılmak istemesi olarak değerlendirilmektedir.⁷² Yine şiddet mağduru kişilerin çocukları için kreş imkânının sağlanması, şiddet mağdurunun ekonomik olarak bağımsızlığını elde ederek toplumsal yaşama kazandırılması açısından da önem taşımaktadır.⁷³

⁷¹ Türkiye’de sığınma evleri ve çocuklara sağlanan hizmetler konusunda bkz. SALLAN GÜL, Songül/ALİCAN, Ayşe: “Türkiye’de Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sığınma evleri ve Sığınma evlerinin Unutulan Yüzü: Çocuklar”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, Ankara 2012, s. 630-642.

⁷² GÜNAY, a.g.m, s. 662.

⁷³ GÜNAY, a.g.m, s.662.

IV. KORUYUCU TEDBİRLERİN ÖZELLİKLERİ VE KADININ BEYANININ ESAS ALINMASI SORUNU

Kanunda düzenlenen koruyucu tedbirler geçici nitelikte ve bu tedbire hükmeden merciin belirlediği süre ile sınırlı olmasının yanı sıra, şiddet mağdurunun beyanının esas alınması ve delil aranmaması özelliğiyle dikkat çekmektedir. Düzenlenen tedbir kararlarının verilebilmesi için şiddet uygulayanın dinlenmesi gerekmediği gibi, deliller dahi toplanmadan bu tedbir kararlarına hükmedilir.⁷⁴ Bu noktada hakkın kötüye kullanımı sorunu ile karşı karşıya kalınmaktadır. Mahkemelerce bu hakkın kötüye kullanılmasının önüne geçilmesi adına tedbir kararına hükmedilirken şiddetin türü ve boyutu esas alınabilir. Şiddet fiziksel olarak uygulandıysa bunun ispatı diğer şiddet türlerine göre daha kolay olacaktır. Ancak şiddetin sadece fiziksel olamayacağı, ekonomik, psikolojik, cinsel ve farklı yollarla şiddet uygulayanın fiiller sergileyebileceği aşikârdır. Bu sebeple de fiziksel şiddet dışındaki şiddet türlerinin şiddet mağduruna ispatı zorlaşmaktadır. Mahkemelerin fiziksel şiddet dışında kalan şiddet türlerinde nasıl ve neye göre yine hangi tedbir kararına hükmetmesi gerektiği ile ilgili doktrinde birtakım görüşler savunulmuştur. Şöyle ki şiddet konusunda delil bulunmadığı hallerde, mahkemenin uyarıya yönelik tedbirlerle yetinmesi, fakat delilin varlığı hâlinde özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlere hükmetmesi gerektiği savunulmaktadır.⁷⁵ Özellikle şiddetin varlığının delile dayandırılmadığı durumlarda uygulama alanı bulan ve gelişmiş ülkelerde kabul edilen *kadının beyanı esastır* ilkesi ülkemizde de doktrinde ve Yargıtay kararlarında yer almaktadır. Yargıtay 5.

⁷⁴ ÖZTÜRK, a.g.m, s.13

⁷⁵ BADUR, Emel. “Ailenin Korunması Alanındaki Son Gelişmeler”, TBB Dergisi, 84, 2009, s.. 78.

C.D. 2007/7587 Esas ve 2009/12054 Karar sayılı 27.10.2009 tarihli kararında “....Saniğa iftira atması için ileri sürülüp ispatlanmış herhangi bir neden bulunmayan mağdure D_____’ın aşamalardaki samimi anlatımı, diğer mağdure Ş__’ nin beyanları ve tüm dosya içeriğiyle doğrulandığı halde cinsel taciz suçunun sübuta erdiği kabul edilerek saniğin mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde beraat hükmü kurulması bozmayı gerektirmiştir”⁷⁶ şeklinde hüküm kurmuştur.

Kadının beyanı esastır, ilkesinin nasıl ortaya çıktığının değerlendirilmesi de önem taşımaktadır. Zira daha önce de değindiğimiz üzere her şiddet olayında kadın beyanının esas alınması bu durumun kötüye kullanılması sonucunu da doğurabilmektedir. Özellikle cinsel şiddete maruz kalan kadınlar, şiddet uygulayanın kendilerini yalnız olarak yakaladıkları zaman ve mekânlarda bu şiddete uğramakta, bu sebeple de yargılama aşamasında tanık gibi delillere başvuramamaktadır. Bu da yargılama makamının, cinsel şiddet uygulayıcısı sanık hakkında beraat kararı vermesine neden olmaktadır. Ancak bazı mahkeme kararlarında durumun bu şekilde olmadığı ve kadın beyanının esas alınarak cinsel şiddetin ispatı açısından delil ve tanık aranması hususunda katı davranmadıkları görülmektedir.⁷⁷ Yargıtay’ın ilke kararlarında benimsediği ve “Bir kadın ya da çocuk kendi şerefini ve namusunu da ortaya koyarak, kendisine cinsel istismarda bulunulduğuna dair bir iddiada bulunmaz. O nedenle

⁷⁶ Benzer yönde kararlar için bkz. 5.CD. 5.4.2006, E.2004/4408-K.2006/2852; 5.CD. 4.5.2006, E.2004/6002-K. 2006/3852; 5.CD. 7.3.2006, E 2006/1043-K. 2006/1460; 5.CD. 4.10.2005, E.2003/7699-K. 2005/20713.

⁷⁷ KIRBAŞ CANİKOĞLU, Seher, Kadınlara Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal ve Uluslararası Mevzuat (İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun), Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2015, Sayı:3, s.232.

somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapılır.” şeklinde belirtilen ilke kararın esas alındığı söylenebilir.

Ankara 9. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2001/01496E. ve 2002/00310K. sayılı kararı ve Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin 2003/4048E. ve 2004/2528K. Sayılı onama kararı gereğince, Yargıtay ve yerel mahkeme; *“suç kanıt aramanın birçok olayın karşılıksız ve cezasız kalması gibi istenmeyen bir sonuca yol açacağı ve şikâyetçinin başkasına zarar vermek için kendisine zarar vermesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı”* gerekçesiyle, kanıt olmasa da suçun sabit olduğunu kabul etmiş ve sanığa ceza vermiştir. Söz konusu gerekçede yargı, cinsel suçların doğası gereği geriye kanıt bırakmayan türden suçlar olduğunu, kanıt aranması halinde sanığın cezasız kalmasının kaçınılmaz olduğunu ve bu sebeple kanıt olmasa da sanığın cezalandırılması gerektiğini dile getirmektedir. Bu gerekçenin ardından tüm cinsel şiddet olaylarında yargının aynı minvalde karar vermediği de ortadadır. Burada yargı makamının verdiği kararlarda hayatın olağan akışı kriterini esas aldığı görülmektedir. Şöyle ki şikâyetçinin başkasına zarar vermek için kendisine zarar vermesinin, hayatın olağan akışına uygun olmayacağı vurgulanmaktadır.

Ankara 9. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2001/01496E. ve 2002/00310K. sayılı kararı ve Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin 2003/4048E. ve 2004/2528K. sayılı onama kararına⁷⁸ konu olayda; yanında çalışan kadın avukata cinsel saldırıda bulunduğu iddia edilen avukat hakkında, yerel mahkeme görgü tanığı ve herhangi bir delil olmamasına karşın ceza vermeye karar vermiş ve bu karar Yargıtay tarafından onanmıştır. Burada yargı makamı,

⁷⁸ Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin 2003/4048E. ve 2004/2528K. Sayılı, <https://hukukif.com/kadinin-beyani-esastir-ilkеси/erişim tarihi 23.01.2022.>

şikayetçinin genç bir kadın avukat olduğunu, cinsel saldırıya uğradığının duyulmasının kendi itibarına zarar vereceğini, buna rağmen, bunu bilerek ve göze alarak yine de şikayetçi olmuş olmasının, iddianın doğruluğuna karine olduğunu söylemekte; “Söz konusu olan olayda henüz avukatlık mesleğinin başlangıcında bekâr genç bir bayan olup kendisiyle ilgili böyle bir iddiayı ortaya koymasında toplumumuzda hakim olan sosyal ve ahlaki değerler de gözetildiğinde, kişiliğinin ve mesleki saygınlığının zarara uğrayacağı muhakkaktır. Başkasını zarara uğratmak isterken kendisini zarara uğratması insanın doğasına aykırı bir olgudur.” şeklinde hayatın olağan akışına aykırılık vurgusu yapmaktadır. Yine yapılan şikâyetin değerlendirmesinde, şiddete maruz kalanın sadece kadın olması ile değil, şikâyetçinin sosyal statüsünün de öneminden bahsedilmektedir.⁷⁹ Bu da yargı makamlarının kadının beyanının esas alınması hususunda somut olayın özelliğine göre hareket etmek suretiyle, gerek tedbir kararlarının uygulanması gerekse de yargılama aşamasında şiddet uygulayan sanığın cezalandırılması bakımından bu hususu özellikle göz önünde bulundurması gereğini ortaya koymaktadır.⁸⁰

Yukarıda örnek olarak yer alan yargı kararında da değinildiği üzere; yargı makamı, şikâyetçi ve sanığın sosyal konumlarına, aralarındaki ilişkinin

⁷⁹ KIRBAŞ CANİKOĞLU, a.g.m., s. 233.

⁸⁰ Benzer nitelikte Yargıtay Kararları için; **Yargıtay 5. Ceza Dairesi 2006/1043 E. 2006/1460 K.**” “Mağdurenin tüm aşamalarda samimiyetinden şüpheye düşülecek bir tutarsızlık görülmeyen iddialarına, bunu doğrulayan 25.12.2001 tarihli tutanak içeriğine, mesajların gönderildiği telefon hattının sanığa ait olmasına göre sanığa isnad edilen suçların sübuta erdiğinin anlaşılması karşısında, mahkumiyetine karar verilmesinin gerekeceği...” Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2013/14.MD-97 E., 2013/331 K. “Mağdurenin beyanlarının aşamalarda tutarlı ve istikrarlı olduğu, olaydan hemen sonra durumu tanıklar M.Ö.ve M. N.Ö..’e anlatıp şikayetçi olduğu, sanığa iftira atması için geçerli hiçbir neden bulunmadığı, dinlenen tanıkların mağdurenin beyanlarını doğruladığı...”...<https://hukukif.com/kadinin-beyani-esastir-ilkesi/erisim> tarihi 23.01.2022.

mahiyetine, aralarında husumet olup olmadığına, tarafların geçmişlerine bakarak; yani her olayın “kendi özel somut koşullarına göre”, delil aramaksızın⁸¹ sanığın cezalandırılması amacını taşımaktadır. Buradan hareketle yargı makamının veya tedbir kararına hükmedecek mercinin tüm kadınların şiddet iddiasını delil olmadan kabul ederek, her olayda kadın beyanını esas alması gerekir demek doğru olmayacaktır.

Zira ülkemizde kadın beyanının esas alınarak tedbir kararlarına hükmedilmesi veya yargılama aşamasında sanıkların cezalandırılması yoluna gidilmesi kendi içinde de birtakım tehlikeler barındırmaktadır.⁸² Burada ceza hukukunun evrensel ilkelerinden biri olan masumiyet karinesi ile kadın beyanının esas alınması hususu karşı karşıya kalmaktadır.

Ceza hukukunun evrensel prensiplerinden olan masumiyet karinesi; hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin, adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade eden bir sanık hakkıdır. Bu ilke, adil yargılanma hakkının unsurudur ve gerek uluslararası, gerekse ulusal düzenlemelerde hemen hemen aynı şekilde düzenlenmiştir.⁸³ Masumiyet karinesi evrensel bir hukuk kuralıdır. Bu ilke ile sanıkların korunması değil hukukun devamı sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu karine Anayasa madde 38’de de “***Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.***” denilerek kabul edilmiştir. AİHM tarafından da kabul edilen masumiyet karinesi uygulanırken sanığın savunma hakkı göz önünde tutulmaktadır. Kadının beyanının esas alınması gerektiğinin savunulduğu ilke

⁸¹Antalya 5. Aile Mahkemesi’nin (E.2016/114 D.İş, K.2016/114 D.İş), 23.02.2016 tarihli kararı

⁸²KIRBAŞ CANİKOĞLU, a.g.m., s. 234.

⁸³FEYZİOĞLU, Suçsuzluk karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve İnsan Hakları Sözleşmesi, 2000, s. 1

kararlar ile çelişip çelişmediği hususunda ise; sanık ile mağdur arasındaki menfaat dengesinin gözetilmesi gerekmektedir. Zira her ne kadar mağdur hakları mevcut ise de sanığın da savunma hakkı bulunmaktadır. Bu bağlamda yine her somut olayın özelliğine uygun düşecek şekilde yargı makamının ve tedbir kararlarına hükmedecek merciin menfaat dengelerini gözetmesi ve buna göre karar vermesi yerinde olacaktır. AYM 20.06.2019 tarihli S.M başvurusu kararında⁸⁴;

“...Masumiyet karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin de bir gereğini oluşturmaktadır (AYM, E.2013/133, K.2013/169, 26/12/2013). Anılan karine, kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına almaktadır. Ayrıca hiç kimse, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilemez ve suçlu muamelesine tabi tutulamaz (Kürşat Eyo, B. No: 2012/665, 13/6/2013, § 26).

...

Şiddet uygulayan tabirinin bu nitelikteki tedbir kararlarında şablon olarak kullanılması yerine her somut olay çerçevesinde mahkeme veya diğer adli makamlarca değerlendirilerek titiz bir yaklaşım sergilenmesi gerekmektedir. Kanun'da şiddet uygulayan kavramı kullanılmış ise de bu tabirin her olayda uygulayıcılar tarafından kullanılmasını zorunlu kılan bir hüküm bulunmamaktadır. Mahkeme ve ilgili makamlar tarafından verilen tedbir

⁸⁴ AYM'nin 20.06.2019 tarih, R.G. Tarih ve Sayı: 1/8/2019-30849, 2016/6038 Başvuru numaralı kararı, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/6038>, Erişim tarihi: 23.01.2022.

kararlarında şiddet uygulayan yerine şiddet uyguladığı iddia edilen, şiddet uygulama tehlikesi bulunduğu iddia edilen ya da aleyhine tedbir istenen gibi başka uygun tabirlerin kullanıldığı da görülmektedir. Zira uygulama açısından genel anlamda şiddet uygulayan ibaresinin amaçsal kullanım sınırlarını aşacak tarzda kişinin suç konusunu doğurabilecek eylemleri işlediği izlenimini doğuran, sorunlu bir tabir olduğu görülmektedir.

.....

6284 sayılı Kanun'un terminolojisinde şiddetin suç kavramından daha geniş bir anlam içerdiği ve şiddet uygulayan kavramının şiddet uygulamaya da uygulama tehlikesi bulunan kişileri de kapsayan teknik bir tabir olduğu göz önüne alınsa dahi somut olayın koşullarında başvuru hakkında şiddet uygulayan ifadesinin kullanılmasının, hangi bağlam ve şartlarda kullanıldığına ilişkin amaçsal sınırı aşacak tarzda başvuru konusuna takipsizlik kararına konu eylemi işlediği ya da farklı şiddete yönelik eylemleri fiilen gerçekleştirdiği izlenimini doğurduğu anlaşılmıştır. Bu açıdan kararda geçen ifadelerle başvuru konusuna tedbirle konu eylemleri işlediği veya suçlu olduğu inancının yansıtıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. ve 38. maddelerinde güvence altına alınan masumiyet karinesinin ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.” demek suretiyle başvuru konusuna haklı bulmuş ve masumiyet karinesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

V. SONUÇ

Şiddetin her türünün boyutlarının her geçen gün arttığı toplum düzeninde başta şiddet kavramının tanımının yapılabilmesi, bununla beraber şiddet kavramının kaynaklarının araştırılması önem arz etmektedir.

Şiddetin temelinde bireyin nasıl bir ailede yetiştiği, aile içerisinde şiddete maruz kalıp kalmadığı veya aile bireylerinden herhangi birinin bir diğerine sergilediği tutum ve davranışlar ile ekonomik, fiziksel, sözel, cinsel veya psikolojik şiddet türlerinden herhangi birine maruz kalıp kalmadığının araştırılması ve bunların önlenmesi için nelerin yapılabileceği irdelenmelidir. Kaldı ki toplumu oluşturan en küçük yapı olan aile içerisindeki herhangi bir bireyin, bir diğerine şiddet uygulaması, önce aile kavramının şiddetle yüzleşmesine buradan da toplumun şiddet ile şekillenmesine neden olacaktır. Bu sebeple de aile içi şiddetin önlenmesi, sağlıklı bir toplumun oluşması için belki de en önemli adımdır.

Aile içinde bireyin bir diğer aile bireyine karşı şiddet göstermemesi, şiddetin bir insanlık suçu olduğu, insan hakları ve kadın hakları kavramlarının erken dönemde bireylere aşılması halinde insana saygı kavramı ile büyüyecek neslin, şiddet eğilimi de ortadan kalkacaktır. Ailesinde şiddet gören ve insanlara, hemcinslerine veya karşı cinslerine başkaca yaklaşım tarzını bilmeyen bireyler, aile içi şiddeti tüm topluma yansıtarak toplumun şiddet ile şekillenmesine sebebiyet verecektir. Bunun sağlanabilmesi ise her bireye aile içinde eşitlik, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramları ile bireyleri yetiştirmek gerekli olup, bu kavramlarla yetişecek olan birey için ayrıca kadın hakları kavramını anlatmaya gerek kalmayacaktır.

Ayrıca şiddet mağduruna uğradığı şiddet fiilinin ardından derhal müdahalede bulunulması özellikle koruyucu tedbirlere ivedilikle hükmedilerek, mağdurun şiddet ortamından bir an evvel kurtarılması amacına matuf önlemler

alınması şiddetin boyutlarının telafisi imkânsız sonuçlara varmasına engel olabilecektir. Burada gerek hâkim tarafından koruyucu tedbirlere ivedilikle hükmedilmesi, şiddetin delil veya tanıkla ispatının beklenmemesi şiddet mağduruna sunulacak çözümün hızlı olmasına katkı sağlayacaktır. Kolluk makamı tarafından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde verilecek koruyucu tedbir kararlarının verilmesi aşamasında da kolluk makamının tereddüde mahal bırakmadan ve özellikle aile birliğini koruma savıyla tarafları uzlaştırmaya çalışmadan kanunda düzenlenen tedbir kararlarını derhal almaları ve uygulamaları önemlidir. Zira ülkemizde şiddetin boyutlarının artarak cinayetlerle sonuçlanmasındaki en önemli rollerden biri kolluk makamının tarafları barıştırma eğiliminden kaynaklanmaktadır.

Son olarak ülkemizde ve tüm dünyada artan şiddet faaliyetlerine hızlı ve etkin müdahalede kadın beyanının esas alınması hususunda da her somut olayın kendi özelliğine göre hareket edilmesi gereği ve sanık hakları ile mağdur hakları arasında menfaat dengesinin kurularak çözüme kavuşturulması gerektiği kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

- AKSAKAL**, Hülya, **ATASAYAR**, Mehmet, Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Biyo-Psiko-Sosyal Sonuçları Üzerine Bir Çalışma, Akademik Bakış Dergisi, S.26, Eylül-Ekim-2011.
- AYAN**, Sezer: “Kadına Karşı Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, Ankara 2012, s. 660-670; **GÖKKAYA BİLİCAN**, Veda: “Kadına Karşı Şiddet ve Gölgesindeki Çocuk”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, Ankara 2012, s. 671-677.
- BADUR**, Emel. “Ailenin Korunması Alanındaki Son Gelişmeler”, TBB Dergisi, 84, 2009, s. 63-92.
- BALKAN** Ali, Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Uygulanabilecek İdari Koruma Tedbirleri, International Journal of Academic Value Studies, Cilt: 3, Sayı: 14, 2017, s. 183-191.
- BÖLÜKBAŞI** Özlem, 6284 Sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının Ve Aile Bireylerinin Korunması, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> - Erişim Tarihi: 18.01.2022)
- CEYLAN** Ebru, Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2013, S. 109, s. 13-54.
- ERDEM**, Mehmet. “Aile İçi Şiddet ve 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun”, TBB Dergisi, 73, 2007, s. 46-77.
- FEYZİOĞLU**, Suçsuzluk karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve İnsan Hakları Sözleşmesi, 2000, s. 1
- GÖKALP**, Özge Tuçe : “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Kadın ve Şiddet”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2014.
- GÜNAY** Mehmet, 6284 Sayılı Kanuna Göre Koruyucu Ve Önleyici Tedbirler, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C.3, S. 10, 2012, s. 647-686

GÜNDAY, Metin, İdare Hukuku, Baskı 19, Ankara 2013.

KARAKAYA, Ramazan, Uygulamada Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2. Baskı, Ankara 2018.

KARINCA, Eray: “Kadının Eş Şiddetinden Korunması İçin 4320 Sayılı Kanunda Yapılabilecek İyileştirmeler”, TAAD, C.1, Y. 1, S. 3 (20 Ekim 2010). Ankara 2010, s. 325-348, s. 335.

KAVAK, Ayşe Kıvılcım, Evlilik Birliğinin Korunması, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> - Erişim Tarihi: 10.12.2021)

KAYA KIZILIRMAK Cansu, İstanbul Sözleşmesi'nin Genel İlkeleri Işığında 6284 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Uyarınca Hakim Tarafından Verilebilecek Koruyucu Tedbirler, Public and Private International Law Bulletin, Cilt 40, Sayı 2, 2020, s. 625-655.

KIRBAŞ CANİKOĞLU Seher, Kadınlara Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal ve Uluslararası Mevzuat (İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun), Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2015, Sayı 3.

MOROĞLU Nazan. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi 6284 sayılı yasa ve İstanbul Sözleşmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 99, Yıl: 2012, s. 357-380.

MOROĞLU, Nazan, Kadınların İnsan Hakları Bildirisi Ve Ek İhtiyari Protokol, Aralık-2002, <http://www.turkhukuksitesi.com>, (17.01.2022).

ÖZTÜRK Necla, Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler Ve Öneriler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, Yıl 2017, s. 1- 32

SAĞIROĞLU, Mehmet Şerif, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Legal Kitabevi, İstanbul, 2013.

SALLAN GÜL, Songül. Türkiye'de Kadın Sığınmaevleri (Erkek Şiddetinden Uzak Yaşama Açılan Kapılar mı?), Bağlam Yayınları, İstanbul 2011.

SALLAN GÜL, Songül. “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye Tarihsel Bakış”, İnsan Hakları Standartlarının Etkili Uygulanması Bağlamında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele, Uluslararası Sempozyum, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, İstanbul 2012, s. 517-544.

- TEMEL**, Muhammet Zeki, Aile Mahkemelerinin Kuruluşu ve Yargılama Usulü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara–2007, s.182–184.
- TUNA** Oğuzhan, Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Kapsamı Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> - Erişim Tarihi: 10.12.2021)
- UÇAR** Mehmet Ali, Aile İçi Şiddet ve Aile Koruma Yasası, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2003.s.82.
- UĞUR** Hüsamettin, Aile Bireyleri ve Kadının Şiddete Karşı Korunması (Kadının Korunması), Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, C. 8, S. 97- 98, İstanbul 2012
- UYGUR**, Gülriz: “Ev-İçi Şiddet Bağlamında Koruma Tedbirleriyle İlgili Çocuğun Yüksek Yararı İlkesi”, Esin Konanç Sempozyumları, Çocuk İstismarı ve Çocuk Suçluluğu, 2010, s. 139.
- VURAL DOĞAN**,Kemal, Ankara Barosu Kadın Hakları Merkezinin Basın Açıklaması Üzerine Bir Değerlendirme, (<http://kvuraldogan.blogspot.com/2011/10/ankara-barosu-kadin-haklarimerkezinin.Html>, Erişim Tarihi: 20.01.2022)
- YAĞCIOĞLU** Ali Haydar, 6284 Sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 19, Sayı 3, Yıl 2017, s. 913-966.

Elektronik Kaynaklar:

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-47129398>

<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/>

<https://hukukif.com/kadinin-beyani-esastir-ilkesi/>

<https://hukukutuphanesi.wordpress.com/>

http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2012-99-1169.pdf

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/6038>

<http://www.turkhukuksitesi.com.tr>